

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om forlængelse af visse frikommuneforsøg m.v.

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 6/10 93. Første behandling 12/10 93. Betænkning 18/11 93. Anden behandling 23/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 113 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en dansk international brigade.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).

(Fremsat 6/10 93. Første behandling 12/10 93. Betænkning 23/11 93).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Annette Just (FP):

Der er én god grund til, at Fremskridtspartiet har stillet ændringsforslag om at fjerne ordet »fredsskabende«.

Fremskridtspartiet går ind for, at vi skal kunne stille tropper til rådighed for fredsbeva-

rende missioner; men det er altødelæggende for FN's omdømme, hvis disse tropper skal være fredsskabende, altså skal gribe ind i en borgerkrig eller en anden situation og derved sikre, at krigen ophører. Det vil populært sige, at man vinder krigen og derefter skal være fredsbevarende, og så har man jo taget part i sagen og er ikke neutral længere. Så er FN's formål ødelagt, og Fremskridtspartiet vil modsætte sig den slags ødelæggelse af noget, der kunne have været en god idé, og som vi burde give en chance for at være med til at skabe en ny verdensorden ved at være fredsbevarende.

Jeg synes, det er trist, at et flertal i det danske Folketing i dag vil være med til at ødelægge den chance, som verden har fået for at lave et reelt og sobert stykke arbejde for at være fredsbevarende.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal meddele, at SF agter at stemme imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Jeg synes, at de betragtninger, som fru Annette Just gjorde sig heroppefra, tyder på et fuldstændigt ukendskab til FN-pagten, der jo netop forudsætter, at FN skal kunne gå ind i fredsskabende aktiviteter. Jeg synes også, det er ganske besynderligt, at man anlægger det synspunkt, at det vil ødelægge FN's omdømme, hvis man lever op til pagtens forpligtelser.

At FN derudover påtager sig fredsbevarende opgaver – som vi alle er enige om værdien af – og har fredsbevarende styrker, omtales i øvrigt overhovedet ikke i FN-pagten; det er kun godt og glimrende med disse opgaver. Men det er simpelt hen gedigent vrøvl at hævde, at FN's omdømme kan ødelægges af, at man begynder at påtage sig de opgaver, som er stipuleret i FN-pagten, og som vi vel egentlig alle burde være enige om at man skulle være i stand til at løse.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg vil godt meddele, at jeg agter at stemme for Fremskridtspartiets ændringsforslag, og jeg vil senere begrunde nøjere hvorfor.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Til Fremskridtspartiets ændringsforslag skal jeg bemærke, at det jo netop ville være ødelæg-

[Forsvarsministeren]

gende for FN's arbejde, hvis organisationen helt i modstrid med FN's charter fralagde sig muligheden for at kunne gribe ind med de nødvendige militære midler over for overlagt aggression, som det f.eks. var tilfældet under Golfkrigen.

Meningen med beslutningsforslaget er således ikke, at danske styrker skal deltage i FN-styrker, som skal gøre sig selv til part i umulige konflikter, f.eks. borgerkrige. Der er derimod tale om, at Danmark skal yde sit til, at FN kan komme til at virke efter sin hensigt, og det vil under alle omstændigheder være dette høje Ting, som i overensstemmelse med grundlovens § 19, stk. 2, i hvert enkelt tilfælde skal give sit samtykke, hvis der er tale om afgivelse af styrker til operationer, hvor man autoriserer anvendelse af magt mod en fremmed stat ud over selvforsvarsstatiet.

Jeg mener med andre ord, at Fremskridtspartiets bekymringer på FN's vegne er helt unødvendige i denne sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Hr. Pelle Voigt har allerede sagt, hvad jeg kunne tænke mig at sige om FN-pagtens indhold, og jeg synes, det er en af de bedste dokumentationer for, at Fremskridtspartiets ændringsforslag ikke kan bruges af det danske Folketing.

Men dernæst vil jeg godt spørge fru Annette Just: Hvis man har en helt klar situation, hvor et stort land øver aggression mod et lille land, og hvor det altså er nødvendigt, at verdenssamfundet i fællesskab forsvare det pågældende land og skaber fred ad den vej – mener Fremskridtspartiet så virkelig, at man også her skulle sige fra dansk side, at det ville vi aldrig være med til?

Formanden:

Jeg finder anledning til at gøre opmærksom på, at støjniveauet er i overkanten af, hvad der er rigtigt. Jeg henstiller, at der bliver mere ro i salen, og det betyder, at samtalerne skal dæmpes væsentligt.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne sige til forsvarsministeren, at

han har fuldstændig ret i, at Fremskridtspartiets overbevisning er, at man ikke skal blande sig i en borgerkrig, og det var altså også begrundelsen for, at vi ikke kunne støtte at sende danske soldater til Bosnien-Hercegovina, fordi der var tale om en regulær borgerkrig. Men et stort flertal i det danske Folketing sagde, at det var helt fint, selv om man ikke kan se forskel på ven og fjende i en sådan borgerkrig, og tilmed var det også første gang, vi fik ordet freds-skabende ind i den sammenhæng.

Men derfor vil Fremskridtspartiet alligevel fastholde sin overbevisning om, at det er forkert. Vi får jo også rapporter om, at nu begynder flere og flere grupper at spørge, hvad det egentlig er for noget, hvad de FN-soldater laver, og hvem de holder med. Derved får man yderligere aggressioner frem i Bosnien-Hercegovina.

Jeg mener, at det var en forkert beslutning, man traf, om, at styrken ikke kun skulle være fredsbevarende og sættes ind i områder, hvor der var fred – men spænding selvfølgelig, for ellers var der jo ingen grund til det – men kunne sættes direkte ind, hvor der er tale om regulær borgerkrig. Det er ødelæggende for FN's renommé.

Hr. Pelle Voigt siger, at jeg slet ikke har læst, hvad der står i FN-pagten. Jo, det har jeg såmænd, men der er jo ingen, der siger, at jeg behøver at være enig i hvert evige eneste ord. Og det er jo altså også sådan, at FN har kunnet klare sig med de paragraffer, man har benyttet sig af indtil nu, og der er stor diskussion i hele verdenssamfundet, om man skal gå videre og også være den aggressive part, som en freds-skabende part vil være.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

*Afstemning***Ændringsforslaget**

forkastedes, idet 10 stemte for, 104 imod.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

*Forhandling***Ingrid Rasmussen (S):**

[Ingrid Rasmussen]

Socialdemokratiet er meget tilfreds med, at Danmark nu får en international styrke, og vi er selvfølgelig også tilfredse med de mulige opgaver, styrken påtænkes at skulle kunne klare.

Man har bestræbt sig på at finde frem til en sammensætning af styrken, som er relevant for de opgaver, der ligger implicit, og mandskabs-sammensætningen ser fornuftig ud. Når og hvis FN og CSCE anmoder om dansk deltagelse i en opgave, kan den internationale styrke på forholdsvis kort tid springe til og løse sin del af opgaven, og vi er overbevist om, at det veluddannede og veludrustede personel, vi kan sende af sted med den internationale styrke, vil være et godt aktiv i løsningen af såvel humanitære opgaver som fredsbevarende og fredsskabende opgaver.

Personellet vil være motiveret for at deltage i fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og lignende opgaver for CSCE, og det siger jeg ud fra, at der ikke vil blive udsendt værnepligtige i denne sammenhæng, men alene unge mennesker på rådighedskontrakter.

I forbindelse med behandlingen af lovforslagene nr. L 5 og L 6 har vi i udvalgsarbejdet afklaret forskellige problemstillinger såsom forsikringer osv., så ingen personer, der melder sig til at deltage i arbejdet, vil være i tvivl om, at vi fra Forsvarsudvalgets side er helt enige i, at der er taget de videst mulige hensyn til den enkelte soldats forhold.

Jeg mener, at vi i dag kan konkludere med vedtagelsen af beslutningsforslaget, at soldaterne i den danske internationale styrke vil kunne udføre et særdeles fint og godt arbejde, hvor de end måtte blive sendt hen.

Helge Adam Møller (KF):

I Det Konservative Folkeparti er vi meget glade for, at et stort flertal i Folketinget om lidt kan vedtage dette beslutningsforslag om at opstille en international brigade.

En tidligere udenrigsminister sagde for et par år siden, at Danmarks forsvar ikke standser ved Kruså. Det var rigtigt dengang, og udviklingen i tiden, siden han sagde det, har vel gjort, at det er endnu rigtigere i dag. Derfor må det også være rigtigt, at vort forsvar for fremtiden i langt større omfang end hidtil er med til at sikre eller hjælpe andre lande med at opnå nogle af de frihedsrettigheder og nogle af de menneskerettigheder, som vi i Danmark og andre vestlige lande har haft i så mange år.

Man kan sådan set sige, at med dette forslag går Danmark ind i en ny rolle. Fra at være en nation, der først og fremmest har modtaget sikkerhed fra vore alliancepartnere, går vi nu over til at være en nation, som også vil være med til at levere sikkerhed til andre lande.

Man kan også konstatere, at Danmark lever op til FN's formål og idealer med et bredt flertal. Det er jo ikke uden betydning, at et forholdsvis lille land som Danmark, som ikke har fjender og er respekteret vidt omkring på kloden, sætter et godt eksempel; og det gør vi.

Vi må vel også erkende, at der foreligger en ny situation i Europa og verden. Danmark kan ikke, som det måske kunne tidligere, hygge sig i smug. Det, der sker ude i verden – hvad enten det er i eks-Jugoslavien med 3 millioner flygtninge, eller endnu værre, hvis vi skulle få 30 millioner flygtninge fra Rusland – påvirker også situationen i Danmark, og derfor har vi selvfølgelig en stor interesse i at søge at forhindre den slags katastrofer. Det kan den nye internationale brigade også være med til, forhåbentlig sammen med enheder fra mange andre lande.

Det må også være rigtigt at sige, at vi ikke kan køre på frihjul i FN. Det er ikke nok at stemme for, hvis man mener, at en idé eller en sag er rigtig, vi må selvfølgelig også være villige til at påtage os et medansvar, selv om det kan være tungt. Vi må altså kort sagt tage konsekvensen af vore holdninger til menneskerettigheder, minoritetsbeskyttelse og hjælp til mennesker i nød. Danmark kan selvfølgelig kun hjælpe ved at løse en meget beskeden del af verdens problemer; men jo flere lande der yder en indsats, desto flere mennesker kan hjælpes, og vi kan skabe en bedre og sikrere verden. Og det er der behov for.

Til slut et par få bemærkninger om et afsnit i betænkningen om kvinders værneret, som jo er blevet det folkelige udtryk. Vi har nu et flertal, der er enige om, at der bør nedsættes en arbejdsgruppe, som skal vurdere mulighederne for, at kvinder kan blive uddannet i forsvaret på værnepligt-lignende vilkår. Vi synes, det er godt og rigtigt, og der er jo i hvert fald to formål med det. Det ene er, at der bliver mulighed for, at kvinder i større omfang end hidtil også kan gøre karriere i forsvaret som officerer, og det andet er, at der i direkte tilknytning til dette forslag bliver mulighed for, at kvinder kan deltage på lige fod med mænd i den internationale brigade.

[Helge Adam Møller]

Nøgleordene for Det Konservative Folkeparti er ordene »på lige fod«. Det må være klart, at der ikke skal gøres forskel på, om det er en mand eller en kvinde, der skal bestride et givet job. Ethvert job kræver nogle kvalifikationer, f.eks. intelligens, samarbejdsevne og fysisk styrke, og kun de, der opfylder kravene, kan få jobbene; her må vi ikke gå på kompromis. Kort sagt vil det altså sige, at der ikke skal være specielle regler for mænd og kvinder; de skal behandles ens, det er den reelle ligestilling.

Formanden:

Det er muligt, at medlemmerne ikke selv kan høre det, men der er simpelt hen for megen højroret samtale i salen.

Enggaard (V):

Venstre er glad for, at beslutningsforslag nr. B 1 om Den Danske Internationale Brigade kommer til forhandling i forbindelse med andenbehandlingen af lovforslagene nr. L 5 og L 6. Beslutningsforslaget er jo hovedforslaget, og i det øjeblik, Folketinget har taget stilling til det, er det muligt at gå videre med dispositionerne for at etablere Den Danske Internationale Brigade med hensyn til organisation, udrustning m.v.

Venstre betragter dette forslags vedtagelse som en milepæl i Danmarks engagement i sikkerhedspolitikken, og det er også et bidrag, som vil blive bemærket internationalt.

Jeg vil gerne understrege, at brigadens formål er tredelt. Jeg siger det med overlæg og hensigt, fordi det som oftest i den offentlige debat fremtræder, som om formålet med den internationale brigade alene er at bidrage til FN's fredsbevarende eller fredsskabende virksomhed. Men brigaden er for det første en del af Danmarks bidrag til NATO's Hurtige Reaktionsstyrker, den kan for det andet deltage helt og formentlig ret snart i FN's fredsbevarende og fredsskabende operationer, og den er for det tredje en del af krigsstyrken. Den har altså tre hatte på, og jeg tror, det er af værdi – også i den videre drøftelse om den internationale brigades sammensætning, opstilling osv. – at have det for øje, også i erindring om, hvilke krav det derfor stiller til enhedens udrustning, uddannelse og videre træning i form af øvelser.

Venstre tror, at med de vilkår, der også er nedfældet i lovforslagene nr. L 5 og L 6, som vi senere på dagen får til anden behandling, og med muligheden for at antage den bedste del af de værnepligtige på kontrakt med Den Danske Internationale Brigade, vil vi få en ganske fremragende enhed at se.

Jeg vil gerne advare imod de skeptiske røster, der lyder i debatten, om, at det såmænd nok vil knibe med tilslutningen, når vi kommer lidt længere frem. Jeg tror, der vil være den fornødne tilslutning, og vi skal erindre os, at det er jo ikke en ret for en hjemsendt værnepligtig at opnå en kontrakt; det er en mulighed for dem, der er egnede, og derfor bør og skal det være en eftertragtet ting.

Det er vigtigt for Venstre, at hele landet er med i uddannelsen af de værnepligtige, som kan indgå i brigaden. De enkelte regimenters særlige præg og kultur må komme til udtryk. Det skal ikke være en sjællandsk, en jysk eller en bornholmsk enhed, men det skal være en repræsentativ enhed for hele landet.

Venstre er glad for, at forslaget også sigter efter, at kvinder får adgang til ansættelse på værnepligtislignende vilkår. Det er et ønske, Venstre har fremført i flere år, og vi understreger, at det haster med at finde den praktiske løsning, og at det udvalgsarbejde, der er skitseret i betænkningen, derfor skal være et hurtigt arbejde.

Venstre stemmer med glæde for beslutningsforslaget i den form, som det er stillet af forsvarsministeren. Det er en udmøntning af det forsvarsforlig, som blev indgået i november 1992, og som Venstre gerne tager sit medansvar for.

Pelle Voigt (SF):

SF har i betænkningen til beslutningsforslag nr. B 1 meddelt, at vi ville redegøre for vores stilling til forslaget ved den anden og afsluttende behandling, og jeg skal meddele, at SF kan støtte beslutningsforslag nr. B 1 i den foreliggende form.

Den lov, som beslutningsforslaget erstatter, blev vedtaget her i Folketinget helt tilbage i 1964 med SF's støtte, dog med dissens fra et enkelt medlem af SF's folketingsgruppe, der ikke ønskede at støtte forslaget på grund af sine pacifistiske anskuelser.

[Pelle Voigt]

SF har selv længe foreslået, at der blev oprettet en særskilt international styrke, som kunne benyttes til at løse opgaver for FN og CSCE. Vi er ikke begejstrede for sammenknytningen af denne internationale styrke med NATO's Rapid Deployment Force, men når man nu har foretaget denne sammenkædning, er vi da glade for, at forsvarsministeren og Folketingets flertal i øvrigt klart og utvetydigt understreger mange steder – både i bemærkningerne til forslaget og i svar til udvalget – at styrkens deltagelse i NATO's engagementer i fremtiden udelukkende kan tænkes at ske inden for NATO's område. Når det virkelig er tilfældet, kan det ikke give os grund til så voldsomme bekymringer, at vi ønsker at tage afstand fra forslaget på grund af denne sammenkobling, og i øvrigt er det vores opfattelse i det hele taget, at NATO på længere sigt bør indgå i en større europæisk sikkerhedsordning og opløses til fordel for en sådan større sikkerhedsordning i hele CSCE-systemet.

Vi understreger vores tilfredshed med, at det er slået helt utvetydigt fast efter udvalgsarbejdet, at man i denne styrke ikke vil anvende værnepligtige, som er under uddannelse. Det synes vi er et udmærket princip, som bør udbredes til andre områder, hvor Danmark deltager i FN-operationer eller andre internationale operationer. Vi finder det fortsat helt uansvarligt, at folk, der ikke er militært færdiguddannede, sendes på praktikophold i FN-operationer rundt omkring i verden, enten det sker til lands, til søs eller i luften, og vi ser, at vores synspunkter på disse områder vinder voksende indpas, også i Forsvarsministeriet og i forsvarsforligspartiernes kreds. Det er vi glade for, og vi synes, at denne uansvarlige praksis skal bringes til ophør.

Vi er ikke – og det skal jeg komme tilbage til under behandlingen af lovforslagene nr. L 5 og L 6 – særlig tilfredse med den internationale styrkes konkrete sammensætning og udformning; men princippet i styrken, nemlig at den skal nedsættes for at kunne løse de opgaver, som ligger i beslutningsforslagets tekst, er noget, vi selv har foreslået og selv har arbejdet for i lang tid.

Vi stemte imod Fremskridtspartiets ændringsforslag, fordi det er afgørende vigtigt for os, at den danske støtte til FN-engagementet ikklædes kød og blod i form af et konkret dansk

bidrag til en forbedret sikkerhedspolitisk situation i Europa og verden som sådan. Der er sket utrolig mange ting på den sikkerhedspolitiske front siden Warszawapagtens sammenbrud. Vi står ikke længere med to atomoprustedede militærblokke, der lurser på hinanden, overvejer overraskelsesangreb og modangreb og truer med at kaste hele verden ud i en katastrofe; vi står derimod med en række konventionelle krige og en række etniske konflikter, hvor det er fuldstændig afgørende, at verdenssamfundet er i stand til at gribe ind i disse konflikter, påvirke deres gang og på længere sigt etablere et internationalt regime, hvor vold og magtanvendelse ikke tilkommer den enkelte stat eller de enkelte etniske grupper, men lægges ind under et internationalt retssystem. Et sådant system kræver naturligvis også midler til håndhævelse, og det er vores håb, at det danske bidrag, som vedtagelsen af dette beslutningsforslag er begyndelsen til, vil være med til at fremme en sådan udvikling.

Jeg skal sige om betækningsbidraget om den kvindelige værneret, at SF med sympati ser på, at dette begreb undersøges nøjere. Vi har, skal jeg sige ganske ærligt, lidt svært ved at forstå, hvorfor spørgsmålet om kvinders vilkår i forsvaret skal blandes sammen med den almindelige værnepligt. Men det er noget, som udvalgsarbejdet bl.a. må kunne tjene til at opklare.

Vi tror, at vi i det hele taget – hvad jeg skal vende tilbage til under behandlingen af de senere forslag – kommer til her i Folketinget og i Forsvarsudvalget ganske nøje i den kommende tid at drøfte principielt, hvad vi egentlig vil med værnepligten i Danmark, hvordan den skal udformes, hvad betingelserne for den skal være, og hvor længe vi skal beholde den.

Det skal jeg vende tilbage til i et senere indlæg.

Annette Just (FP):

Fremskridtspartiet er principielt tilhænger af en international brigade med dansk deltagelse, bl.a. fordi det gerne skulle være sådan, at den enkelte, der er tilknyttet den internationale brigade, gør det på helt frivillig basis, altså selv har sagt: Ja, det vil jeg gerne – på et tidspunkt, da personen vidste, hvad det var, han talte om.

[Annette Just]

Det er også derfor, jeg til lovforslag nr. L 6, som vi kommer til senere, har stillet et ændringsforslag, hvor jeg siger, at når man har været i forsvarets tjeneste i seks måneder, skal man have stillet spørgsmålet: Ønsker man at kunne bruges i international sammenhæng, eller ønsker man det ikke?

Det har forsvarsministeren ikke syntes var særlig fornuftigt. Man kunne lige så godt spørge dem, på det nærmeste inden de overhovedet var kommet i trøjen, om jeg så må sige. Jeg mener, det er lidt naivt at tro, at unge mennesker er så bevidste om, hvad det er, de gerne vil, og at de kender så meget til faren og til ulemperne, at de på det tidspunkt overhovedet kan svare på den slags spørgsmål.

Men Fremskridtspartiet går altså ind for en international brigade, der kan bruges af FN, der kan bruges af CSCE, der kan bruges i NATO-sammenhæng, når det går out of area, for ellers er det jo ganske almindeligt forsvarsmæssigt, at alle, der er i militærets tjeneste, skal kunne bruges i hele NATO-området. Men vi taler om den lille snip, som forsvarsministrene for et års tid siden fik puttet ind under NATO-området, det, der hedder out of area, og det kan være et utrolig stort område, faktisk resten af verden, hvis man ser lidt positivt på den slags.

Men når vi taler om out of area, CSCE og FN, skal det altså være den internationale brigade, hvor man har mulighed for internationalt at lave øvelser i den slags opgaver, man har tænkt sig at løse.

Fremskridtspartiet kan ikke gå ind for, at den også skal kunne gå ind og være fredsskabende. Vi mener, det decideret er en fejltagelse, at man bruger netop det ord. Jeg ved godt, at det er svært at skelne mellem fredsbevarende og fredsskabende, for det ligger lige på grænsen: Hvornår går man ind og er aggressor, og hvornår prøver man på at bevare en fred? Hvor er skillelinjen? Men for os er skillelinjen lige akkurat dér, hvor man går fra ordet »fredsbevarende« til »fredsskabende«, og det tror jeg også er blevet sagt klart og tydeligt nok.

Så en enkelt lille bemærkning om, at vi selvfølgelig godt kan tilslutte os, at der bliver nedsat et udvalg, der kan se på kvinders mulighed for værneret, en ting, som jeg personlig har arbejdet utrolig meget for. Jeg kan hilse og sige, at det bliver et svært stykke arbejde. Det gør

det i hvert enkelt parti, det gør det sandelig også i det her udvalg, for der er ingen tvivl om, at der vil være et flertal af mænd også i dette udvalg, og nogle af de bemærkninger, der er kommet fra de mandlige ordførere her, har næsten fået os kvinder til at trække lidt på smilebåndet – bemærkninger såsom at nu skal kvinder jo heller ikke tro, at der vil blive givet særstatus for kvinder.

Nej, men det kan være, at mændene bliver forbløffede, når de finder ud af, at der er noget, kvinder gør bedre end mænd. Der er også steder, hvor vi erkender, at vi ikke er stærke nok. Lad os prøve at få fordelt rollerne på en fornuftig måde.

Jørgen Estrup (RV):

Forslaget om den internationale brigade er set med radikale øjne et vigtigt forslag. Vi finder, at det i relation til dansk forsvarspolitik er skelsættende, og at det i relation til den danske internationale indsats rummer meget vide perspektiver. Skelsættende er det i forhold til dansk forsvarspolitik, fordi vi hermed tager konsekvensen af den udvikling, vi har kunnet se i vores nærområde og i det trusselsbillede, som omgiver os.

Jeg vil godt referere fra ministerens talepunkter til et samråd i Forsvarsudvalget, hvor ministeren citerer fra forsvarsaftalen sidste efterår med ordene: at dansk område ikke længere står over for en veldefineret trussel, at varslingstiden for et eventuelt angreb på Danmark er væsentligt forøget, og at risikoen for en umiddelbar invasion af dansk område i tilfælde af en europæisk storkonflikt nærmest er forsvundet.

Det viser noget om den ændring, der er sket omkring os, og det er den ændring, vi startede med at tage konsekvensen af med sidste efterårs forsvarsforlig, og som den internationale brigade er en logisk følge af. Vi flytter ressourcer fra dansk nærforsvar til en international indsats, som der jo er brug for, og hvor vi har en mulighed for at fjerne de trusler, der kan være. Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at det danske forsvar skal være et forsvar, der nytter. Vi skal ikke have et forsvar, hvor man blot forsvarer sig mod trusler, der for længst er forsvundet.

Det vide internationale perspektiv er selvfølgelig det, der retter sig mod FN's muligheder

[Jørgen Estrup]

og CSCE's muligheder for at løse internationale konflikter. Her får vi et instrument, og her får vi en dansk forpligtelse, som betyder, at vi bærer vores del af byrden. Det er vi godt tilfreds med fra radikal side.

Det kræver naturligvis også en folkelig indsats fra dette parlament at forklare, hvorfor det er nødvendigt. Den byrde tror jeg vi kan løfte, og jeg tror også, det vil være en ting, som vil forbedre Danmarks internationale omdømme.

Jens Thoft (SF):

Jeg agter som et andet medlem af SF's folketingsgruppe at stemme imod beslutningsforslaget om oprettelse af den internationale brigade. Min primære begrundelse er, at den opstilles som en brigade til rådighed for NATO's Hurtige Reaktions-styrker.

Når jeg i den her sag er kommet til en fundamentalt anden beslutning end mit parti, hvis fredspolitiske ordfører jeg har været – det er sagt i datid – i de sidste ti år, så skyldes det, at jeg ikke ønsker at lukke øjnene for, at den væsentligste rolle for beslutningsforslag nr. B 1 er opstilling af en international brigade til NATO's Hurtige Reaktions-styrker.

Hvis formålet blot var at udsende styrker i FN-regi – ! Det har vi jo gjort tidligere med vores lovgivning fra 1964. Formålet med nr. B 1 er derfor at tilvejebringe det legale grundlag for disse reaktionsstyrker. Det følger også af de ændringer, der ligger i lovforslag nr. L 5 og L 6, som vi senere skal behandle.

Med beslutningen om den internationale brigade får de kræfter, som ønsker, at NATO's operationsområde skal udvides, yderligere vind i sejlene, og med udsendelse af brigaden uden for NATO's område under FN-flag begiver vi os ud på en glidebane, som jeg frygter får Danmark og SF til at ende et helt andet sted, end det er hensigten. En sådan glidebane har jeg allerede set partiet begive sig ud på i EF-spørgsmålet, og det her ligner i helt utrolig grad.

Når jeg agter at stemme for Fremskridtspartiets ændringsforslag, skyldes det, at jeg heller ikke deler mit partis nyvundne tiltro til, at militære styrker er brugbare til at skabe fred i dette ords positive betydning. Gravens fred for soldater og civilbefolkning har ikke noget som helst med mit begreb om fred at gøre. Opstillingen af den internationale brigade vil i de

kommende år betyde meget store udgifter til nye våben og nyt materiel. Man kan ikke lave en Hurtig Reaktions-styrke, man kan ikke lave en ekstremt mobil styrke på 4.500 mand, uden at den skal have masser af våben og masser af udrustning.

Jeg agter, som jeg har gjort det hidtil, når disse våbenanskaffelser skal besluttes, at stemme imod. I den finanslov, vi drøfter i øjeblikket, ser vi allerede den internationale brigades våbenanskaffelser afspejlet. Forsvarsudgifterne for 1994 er 8 pct. større, end de var i 1993. Fjenden er væk, men alle i Folketinget og nu altså desværre også mit eget parti, SF, agerer, som om det ikke var tilfældet.

NATO's Rapid Reaction Force er forstærkningsaftaler i ny forklædning, militarisme camoufleret med FN-baretter og syltet ind i masser af ord om humanisme og fred. Det, det handler om, er flere kroner til forsvaret og mere oprustning.

For mig er det her en sorgens dag. SF har gennem årene været det parti, som klarest har markeret antimilitaristiske synspunkter, og med beslutningen i dag er også den mærkesag væk.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg vil godt takke for de positive og engagerede bemærkninger, der er kommet her i folketingssalen fra ordførerne, i hvert fald fra de syv af ordførerne.

Allerede ved førstebehandlingen tegnede der sig jo en skillelinje mellem det store flertal af partierne i Folketinget og så Fremskridtspartiet. Denne skillelinje er blevet bibeholdt. Vi har været igennem et konstruktivt udvalgsarbejde, og jeg mener, at en lang række spørgsmål er blevet afklaret, som det også er fremgået af debatten.

Det, der først og fremmest har været vigtigt for os, er, at vi nu deltager i den omstruktureret af dansk forsvar, som er affødt af ændringen i den internationale situation. Den kolde krig er slut. Det har betydet, at FN har fået nogle muligheder, som verdensorganisationen ikke tidligere havde, og det er vigtigt for os, at vi også sikrer os, at Danmark er i stand til at bidrage til det.

Derfor mener jeg, at den skillelinje, som vi konstaterede, i virkeligheden afspejler én eneste ting, nemlig at der er nogle partier og hel-

[Forsvarsministeren]

digvis det store flertal af partier i Folketinget, som er parat til at stå op for de værdier, der er i FN-pagten, og så er der altså ét parti i folketingsalen, som ikke er parat til det.

Men omvendt mener jeg, det er utrolig vigtigt samtidig at understrege, at dette store flertal også er et håndslag til de unge mennesker, som påtager sig at udføre opgaverne under utrolig vanskelige forhold, og det er i hvert fald utrolig tilfredsstillende for mig at kunne sige til vore danske FN-soldater, at der er et bredt, bredt flertal i det danske Folketing, som står bag dem, og som støtter den indsats, de gør, og det vil jeg gerne have lov til at sige Tinget tak for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 104 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 9 (FP, Birthe Hansen (SF) og Jens Thoft (SF)).

Formanden:

Dette vil blive meddelt forsvarsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).

(Fremsat 6/10 93. Første behandling 12/10 93. Betænkning 23/11 93).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 6:

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om statens uddannelsesstøtte og lov om værnepligtsorlov m.v. (Udsendelse af personel til FN-tjeneste m.v., herunder orlov for lønmodtagere og uddannelsessøgende m.v.).

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).

(Fremsat 6/10 93. Første behandling 12/10 93. Betænkning 23/11 93).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling**Helge Adam Møller (KF):**

Det Konservative Folkeparti kan støtte forsvarsministerens to ændringsforslag til L 6, og jeg vil ellers kun her ved andenbehandlingen tage et enkelt emne op.

Et af de store diskussions- og debatemner i forbindelse med lovforslag nr. L 6 har jo været anvendelse af værnepligtige til FN-opgaver, hvad enten disse var fredsbevarende eller fredsskabende, og jeg vil godt slå fire konservative holdninger fast i forbindelse med anvendelse af værnepligtige til disse opgaver.

For det første er det sådan, at værnepligtige aldrig vil blive anvendt til opgaver, de ikke er uddannet til. Det fremgår klart af lovforslaget og af de kommentarer og bemærkninger og svar, vi har fået fra forsvarsministeren.

For det andet vil værnepligtige aldrig blive udsendt til fredsskabende operationer, medmindre de har meldt sig frivilligt.

For det tredje vil værnepligtige ikke indgå i den internationale brigade, som vi netop har vedtaget at etablere.

For det fjerde kan man altså konstatere, at værnepligtige ikke skal anvendes i større omfang end hidtil til fredsbevarende operationer, og det vil på almindeligt dansk sige, at det er uhyre sjældent.

Når det er sagt, vil jeg godt sige, at på et enkelt område er vi uenige og utilfredse med det, regeringen og forsvarsministeren nu lægger op til, og det drejer sig om anvendelsen af værnepligtige orlogsgæster, altså værnepligtige, som aftjener deres værnepligt på et af søværnets skibe. De mister nu stort set den mulighed, de hidtil har haft, for eksempelvis at deltage på deres skibe i FN-blokader.

Man skal her huske, når man taler om værnepligtige, at de få værnepligtige, der aftjener deres værnepligt i søværnet, adskiller sig mar-